

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvt. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvt. (10 stot.).

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Politično društvo Edinost

vabi na XXXI. redni

občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dne 30. januv. 1910

ob 9 1/2 uri predpoludne

v Sokolovi dvorani v „N. domu“.

Dnevni red:

- 1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajnosti.

ODBOR

POLITIČ. DRUŠTVA EDINOST.

BRZOJAVNE VESTI.

Goriški dež. zbor.

GORICA 25. V današnji seji deželnega zbora je utemeljeval posl. Antonelli svoj predlog, naj se deluje na to, da se osnuje v Ajglu v Furlaniji umetni vodnjak.

Posl. Bombig je utemeljeval svoj predlog, naj se pozove trgovinsko ministerstvo, da se ima v Gorici čimprej zgraditi poslopje za poštni in brzojavni urad, ki odgovarja današnjim zahtevam.

Na predlog posl. Mariniča se je sklenilo, naj se vlada pozove, da bo vporabljala stari dvorni dekret iz leta 1740 v liberalnom smislu, tako, da se vinogradnikom iz Goriške in Gradišanske ne bo delalo ovire, posebno če bodo hoteli otvoriti osmice v Trstu. Na predlog posl. Fona se je sklenilo pozvati vlado, naj takoj začne z gradnjo mostu čez Suih Potok.

Nato je bila sprejeta resolucija: Zahtevati od vlade, naj poskrbi, da bodo dobivali siromaki v zimskem času iz eraričnih gozdov zastoj suhljad, dalje resolucija, s katere se pozivlja vlado, da se začne takoj z regulacijo Idrije pri Versi, dalje, da zgradi čez isto državni most, za kar da dežela na razpolago 7600 Kron. Odobrilo se je znesek 4400 K za kar je bil prekoračen proračun kmetijske šole.

Vlado se je pozvalo, naj pusti izdelati takoj regulacijski načrt, ne le za Vipavo, ampak tudi za njene pritoke.

Za dela Sočinih obrambnih zgradb pri Macorini se je dovolilo znesek 3300 K, ob enem se je vlado pozvalo, naj izvede čimprej regulacijo Soče v onem kraju, ker je vas St. Canziano v največji nevarnosti. Dalje se je pozvalo vlado, naj pusti čimprej izdelati načrte hudournika Koren, v mejah mesta Gorica. Dalje se je deželni odbor pozvalo, naj izpostuje od južne železnice prispevek za most čez železniški tir pri Nabrežini in naj stopi z vlado v pogajanje glede prinosa od strani države.

Konečno so vložili posl. Berbuč in tov. na naučno ministerstvo interpelacijo o slabih prostornih in zdravstvenih razmerah na tukijski gimnaziji in v admnic, dalje interpelacijo posl. Stepančiča in tov. na voditelja po-

ljedskega ministerstva v zadevi izboljšanje pašnikov na Krasu. — Prihodnja seja bo jutri.

Gališki dež. zbor.

LVOV 24. Na današnji seji je posl. dr. Gliombinski v daljšem govoru rekel, da manjka na lvovskem vseučilišču mnogo važnih klinik, da so tudi postori nedostatni in da je malo pripravnih učnih dvoran medicinske fakultete v Lvovu.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 25. Poslanska zbornica je nadaljevala debato o najvišem ročnem pismu. Govorili so posl. Hoitsy, min. predsednik Khuen-Hedervary, posl. grof Andrassy, posl. Zboray in posl. Mihaly (Roman). Prih. seja jutri.

Milovanović se sestane z Aehrenthalom.

DUNAJ 25. „Zeit“ poroča iz Zemuna, da se minister za unanje stvari Milovanović na svojem povratku iz Berolina ustavi na Dunaju, kjer bo razpravljal z Aehrenthalom o novi trgovinski pogodbi.

Belgijska misija na Dunaju.

DUNAJ 25. „Kor. Wilhelm“ poroča, da pride v kratkem na Dunaj belgijska misija, ki naznani nastop na vlado kralja Alberta.

Belgijska misija v Rimu.

RIM 25. Kralj je danes slovesno vsprejel belgijsko misijo, ki mu je naznanila nastop na vlado kralja Alberta.

Princ Gjorgje.

BELIGRAD 25. V četrtek odpotuje princ Gjorgje v Gornji Milanovac. Tem povodom bo dala vlada princu oficijelno s premstvo, da pokaže, da nima veljati uvrščenje princa k četi kakor kazen.

Govori se, da odstopi minister za notranje stvari, čim nastopi princ Gjorgje svojo službo v novi garniziji. Istotako odstopi tudi mestni prefekt Alimpić in dobi drugo mesto.

Listi poročajo, da je princ Gjorgje včeraj prosil za advicenco pri kralju, ki pa ni hotel vsprejeti princa.

Cesar Menelik se počuti bolje.

RIM 25. Iz Adis Abebe poročajo, da se abesinski cesar Menelik počuti bolje.

Krvavi spopadi med mohamedanci v Buhari.

PETROGRAD 24. Kakor poročajo iz Nove-Buhare, je prišlo v zadnjih dveh dneh do krvavih spopadov mej suniti in šiiti (verski mohamedanski sekta). Na obeh straneh je bilo več oseb ubitih. Glasom zadnjih vesti iz Buhare je klanje včeraj tamkaj prenehalo. Mrtvih je okolu 100 oseb. V varstvo ruskih заводов so bile v Stari Buhari postavljene straže.

Viharji v Italiji.

RIM 25. Po večem delu Italije razsajajo viharji. V napoljskem pristanišču je vihar poškodoval mnogo bark. Tudi v okolici Genove je napravil vihar mnogo škode.

V Palermu divja že dva dni silen vihar, ki je napravil na poljih veliko škodo. Telefonične zveze so popolnoma, brzojavne deloma pretrgane.

Povodenj v Parizu.

PARIZ 25. Seina je po noči vedno naraščala. V 10 pariških mestnih okrajih so že poplavljeni prostori v kleteh. Vodovje, ki je udru na kolodvor Orleanske železnice, je dvignilo tlak. Poplavljen je tudi velik del ulice, kjer se nahajata nemško poslaništvo in nemški konzulat.

PARIZ 25. Po noči je pogorela tovarna kisa. Neka trinadstropna hiša se je podrla.

Prehod čez več mostov je ustavljen. Most Delalma neprenehoma stražijo, da ga v potrebi razstrele z dinamitom. Kolodvor na Quai Dorsay in sosedne hiše so izpraznili. Na severni železnici blizu Pariza se je deloma zrušil železniški nasip.

Več občin v pariški okolici je deloma poplavljenih. Mnogo hiš so izpraznili. Senat je odobril že od zbornice sklenjen kredit 2 mil. frankov v podporo ponesrečenih po povodnji.

Slovenskemu narodu! - Spoznavaj se sam!

Pred nami leži brošurica pod gornjim naslovom, v kateri je ponatisnjenih iz „Nove Dobe“ več člankov, ki so bili deloma že leta 1905 objavljeni v „Domovini“.

Ta knjižica kaže vso ašo mizerijo na šolskem polju, kaže preu vsem, da so v tem oziju tudi na Kranjskem, tudi kar se tiče ljudskega šolstva, naravnost škandalozne razmere. Vendar, pogledimo, kaj piše avktor o našem

srednjem šolstvu:

Srednje šole, t. j. gimnazije in realke, nimamo slovenske nobene; edini narod na Avstrijskem smo, ki preseza število eden in pol milijona, a nima niti ene srednje šole v svojem jeziku. Da se krivičnost tega našega položaja še bolj razvidi, naj navedem nekaj števil:

Po zadnjem ljudskem štetju l. 1900 so našli na Avstrijskem 9,168.000 Nemcev, 5,960.000 Čehov, 1,193.000 Slovencev, 727.000 Lahov, 711.000 Hrvatov in Srbov. Srednjih šol pa je bilo na Avstrijskem, in sicer leto poprej, to je l. 1899, 298 in sicer: 201 gimn. in realnih gimnazij ter 97 realk; od teh je bilo 108 gimnazij in 61 realk nemških, 47 gimnazij in 26 realk čeških, 4 gimnazije in 3 realke laške, 4 gimnazije in 1 realka hrvatska, — toda slovenske niti ene, ne gimnazije, ne realke. (Tisto, kar v politiki dela zgago kakor celjska slovenska gimnazija, je neko revno obojče ter ranžira v statistiki med utrakvističnimi gimnazijami, kakor tudi mariborski in vse kranjske (le kočevska menda ne?!))

Da slovensko ljudstvo razvidi, kako med Nemci, Čehi, Italijani in Hrvati raste potreba po višji izobrazbi, in kako se vsporedno s tem množe srednje šole, naj navedem najnovejše statistično poročilo iz leta 1906/7. Po tem poročilu obstaja 244 gimnazij in realnih gimnazij, realk je 131, in sicer 121 gimn. in 43 realk nemških, 52 gimn. in 41 realk čeških, italijanske so 4 realke in 6 gimnazij in hrvatskih je 5 gimn. in 1 realka. To je velikanski napredek v 7 letih! Slovenci pa kakor da bi bili prikovanani na eno torišče! Naše šolstvo se ne gane za korak naprej, marveč postaja kakor slovensko šolstvo še skoro slabše.

Učiteljišča.

Učiteljišča se nahajajo v Mariboru in Celovcu z nemškim učnim jezikom, v Ljubljani, v Kopru in v Gorici z nemško-slovenskim učnim jezikom; a tudi na teh je, kolikor so meni razmere znane, uredba takšna, da se tudi ta tri učiteljišča smejo imenovati nemška, kajti slovensčini je prostor odkazan takorekoč za vrati. In resnica ostane, da se učitelji, ki imajo vzgojevati slovensko decu, po vsem Slovenskem vzgajajo nemški! — In mogoč predmetov, ki jih morajo potem po ljudskih šolah učiti slovenski, se sami slovenski nikdar niti učili niso! — Ali je možno izmisliti še bolj neumno uredbo učiteljišč? — Kakšne pa morajo biti posledice temu?

O tem sedaj ne bomo razpravljali. — Le-to rečemo: žalostno je za Slovence, da je tako, a še žalostnejše in nevarnejše za naš narodni obstanek je to, da slovensko razumništvo vseh stanov do zadnjega časa ni še napravilo niti enega resnega poskusa, te razmere poboljšati, za kar ima zakonito vso pravico, naravno pa kot slovensko razumništvo najsvetejšo dolžnost.

Ali mar ono teh naših razmer ne pozna? Sicer bi to bilo neopravičljivo, a pri večini ni mogoče. Radi tega jih popisujte, slovenski listi! — Spoznavajmo se sami, in ako je še v nas kaj zdravega jedra, napredek potem ne izostane.

Višja dekljiška šola.

Za učiteljišči naj koj uvrstim kot vzgojevališče „Mestno višjo dekljiško šolo v Ljubljani“, na kateri je učni jezik za večino predmetov slovenski, le za nemščino in zgodovino je nemški. — Torej tudi ta šola je v jezikovnem oziru lisasta. Tudi tukaj se naši „radikalni“ krogi boje dejanskega izvršenja načela: vsi predmeti se morajo učiti v materinščini, sicer pa se tujih jezikov, v prvi vrsti nemščine, naj uče, kolikor le mogoče! — Za Slovence v drugih pokrajinah ni več nobenega višjega učnega zavoda za dekleta; a za Nemke ozir. za Italijanke obstoje povsod.

Strokovne šole.

Nič na boljsem nismo Slovencev glede strokovnih šol. Kočevarji imajo pač svojo samonemško „C. kr. strokovno šolo za obdelovanje lesa“, a v Ljubljani je c. kr. umetno-strokovna šola dvojezična, pa tako urejena, da se slovensčini tudi na tej šoli godi kakor pastorki.

Pisatelj prihaja do zaključka, da, če pregledamo vse obrtno-strokovno šolstvo na Slovenskem, nimamo skoro nič. In na vprašanje:

Posledice temu?

odgovarja: Prvič se Slovenci strokovno sploh ne izšolajo, ali pa se izšolajo v tujščini ter se na ta način svojemu narodu odtujujejo, — da, premnogokrat postajajo celo najhujši sovražniki svojega naroda, ali vsaj brezbrizni mlacneži.

Drugič: vsa boljša mesta po različnih tovarnah po Slovenskem dobivajo ne-Slovence; domačini — Slovenci kakor manje izobraženi pa se morajo zadovoljevati z najnižjim zaslužkom ter ostajajo s svojo popačeno in s tujščino pomešano slovensčino nekako inferiorni, prezirani, zaničevani.

Tretjič: slovensčina gineva vedno bolj in bolj kakor strokovno občevalni jezik naših obrtnikov ter obubožava vsled izmiranja strokovno-obrtnih izrazov.

Da te nedostatke, škodljivosti in napake odpravimo: vzdamo se, Slovenci! in ustanovljajmo obrtne šole! Industrija se povzdiguje na slovenski zemlji, a tozadevno neobhodno potrebnega šolstva ni; zato naravnost ubijamo svojo narodnost, ako zane-marjamo obrtno šolstvo.

Slovenske trgovske šole

nimamo niti ene. Kmetijski šoli imamo samo dve. V Gorici in na Grmu. Na Štajerskem in Koroškem nobene! Deželna sadjarska in vinarska šola v Mariboru — torej na Slovenskem — je nemška. Gozdarske šole nimamo niti ene!

Pisatelj prihaja do zaključka:

Torej tudi na polju poljedelstva v najširšem pomenu besede nam slovensčina vedno bolj izpodrivajmo, njeno ozemlje vedno bolj utvsnujejo!

To je vendar ona stroka, s katero se slovenski narod v prvi vrsti bavi, in še na tem polju slovenski jezik ne prihaja do prave veljave!

PODLISTEK,

Prikazni na nebu.

II.

Središče onega dela vsemirja, h kateremu spada naša zemlja, je solnce. Ako pomislimo, da je solnce oddaljeno od zemlje 148,145.000 km in da je tako veliko, da bi iz nje lahko napravili 1,128.000 naših zemelj, ter da je v vsemiru še nešteto takih solnc, potem si lahko napravimo malo sodbo o neizmerni velikosti vseмира. Ta sodba pa mora biti le taka, da velikost presega naše pojmovanje! S svojo privlačno silo drži solnce v svoji bližini planete in komete, ki jo obkrožavajo in katere vidimo mi v obliki malih svetlih točk, ki jih imenujemo zvezde. Seveda, če govorimo tu o „bližini“, si moramo misliti to bližino z ozirom na brezmejnost vseмира.

Ti planeti in komete so sami na sebi večinoma temna telesa, ki dobivajo svetlobo

od solnca. Tak planet je tudi naša zemlja. Deli se planete v tri vrste, namreč v velike, srednje in male. Med velike planete spadajo: Jupiter, Saturn, Uranus in Neptun, med srednje: Merkur, Venus, naša zemlja in Mars, med male pa spadajo takozv. planetoidi. Prvi planetoid, pod imenom Ceres, je odkril italijanski zvezdogled Piazzi v Palermi, dne 1. jan. 1801. Do leta 1847 so bili odkriti še štirje daljni planetoidi. Od tedaj dalje pa ni minulo leta, da ne bi razkrili kakega planetoida, tako da je danes poznanih že preko 400 takih malih planetičev.

Najbolj oddaljen od solnca je Saturn; njegova srednja oddaljenost od solnca znaša 1418 milijonov kilometrov! Najbližje solncu je Merkur; njegova povprečna oddaljenost od solnca znaša 57 in pol milijonov kilometrov. Venus je oddaljena od solnca 107-2 milijonov kilometrov; potem pride naša zemlja, ki je oddaljena od solnca, kakor že zgoraj rečeno 148-145 milijonov kilometrov. Kakor na naši zemlji, so po trditvi astronomov tudi na nekaterih drugih planetih živa

bitja. Kaka so ta bitja, o tem seveda ni mogoče soditi. Bržkone pa so bitja na nekaterih planetih popolnejša, kakor smo mi ljudje. Tudi na drugih planetih se menjavajo letni časi, kakor na naši zemlji. Primerna oddaljenosti posameznih planetov od solnca, je tudi dolgot leta na istih. Leto na Merkurju traja n. pr. 115 dni 21 ur, dočim traja leto na Saturnu 29 let, 166 dni in 23 ur. Zemlji se približa od vseh planetov najbolj Venus, katerega poznamo pod imenom zvezde „Večernice“ ali „Danice“, katero je mogoče videti večkrat s prostim očesom tudi po dnevu.

Posamezne planete spremljajo soplaneti ali trabanti. Soplanet, ki spremlja našo zemljo, imenujemo mesec ali luno. Izzemši Merkurja in Venusa imajo vsi planeti po enega ali več teh trabantov ali spremljevalcev. Mars ima 2, Jupiter 5, Saturn 8, Uranus 4 in Neptun 1. Od vseh teh planetnih spremljevalcev pa se vidi iz zemlje s prostim očesom samo mesec. Vseh drugih pa se s prostim očesom ne vidi, ker so zelo oddaljeni in tudi razmeroma majhni. Vidi se jih le z daljnogledom, a tudi tu le kot male

točke. Gotovo je, da dosedaj še niso odkriti vsi soplaneti, posebno pa se sodi, da imata Uranus in Neptun še druge, dosedaj neodkrita trabante.

Poleg planetov se premika okoli solnca še neka druga vrsta zvezd, katere imenujemo komete, ali zvezde-repatice. Med te spada tudi zvezda-repatica, ki smo jo videli minulo nedeljo in zvezda-repatica Halley, ki jo bomo videli prihodnjo pomlad in ki nam je dala povod, da smo napisali to nestrokovnjaško razpravo. Zvezde-repatice so, kakor že omenjeno, tudi del našega solnčnega sistema. Te zvezde se prikazujejo navadno v obliki svetle, proti sredini se zgoščujoče mase z glav in repom, ki je pa vedno obrnjen od solnca proč. To so imeli priliko opazovati oni, ki so videli novo zvezdo-repatico, ki se je prikazala minulo nedeljo. Zvezda je imela proti solncu obrnjeno glavo, a pa drugi strani se je raztezal svetel rep v obliki pah-ljače.

Radi svojega repa so komete dobili v slovenskem jeziku naziv: zvezde-repatice. Zvezde-repatice se pregibajo deloma v pa-

Kako tudi? Saj se mu že v ljudski šoli vedno bolj izpodmikajo tla, kar dokazuje naslednji pregled.

Ljudsko šolstvo.

O tem predmetu piše pisatelj:

Meščanske šole Slovenci nimalo niti ene, dasi jih je bilo na Avstrijskem že leta 1899. vseh 776! Predvsem se sklicujem na državni temeljni zakon, čl. 19., kateri med drugim določa:

„V deželah, kjer je več narodov, naj se državne šole tako uravnajo, da dobi vsak narod potrebne pripomočke, da se izomika v svojem jeziku, ne da bi se silil, učiti se drugega deželne jezika.“

(Tu je menda pisatelj pozabil na meščansko šolo v Postojni. Ali pa se morda tudi tej šoli godi tako, kakor novemu „Lloydovemu“ parniku „Adelsberg“? Op, ured. „Edin.“)

Pisatelj navaja potem učne načrte za Primorsko, Kranjsko, Štajersko in Koroško. V učnem načrtu za Primorsko je za materinščino še najboljša preskrbljena. Učni načrt za Krajsko je prirejen tako, da se v istem zahteva več poznanje nemščine, nego slovenščine. To je brzokone po oni znani: Bog Kranjca ne zapusti, če količkaj — nemško zna! Na Štajerskem je seveda še slabše. Na Koroškem pa načrt za ljudske šole slovenščine sploh ne pozna več!

Kako temu odpoči?

Pisatelj pozivlja potem na delo in sicer trezno, vstrajno, mirno, a vendar odločno celo vse one, ki še nosijo v sebi slovensko zavest, in navaja v to razna sredstva in pota.

Na vprašanje, kaj ga je pripravilo do tega, da stopa pred slovensko javnost s svojimi razmotirvanji in nasveti, odgovarja, da trdno prepričan, da je napačna jezikovna uredba našega šolstva (nižjega in najvišjega) kriva bednega položaja našega naroda. — Potem nadaljuje pisatelj:

In ako res hočemo ostati na božji zemlji še nadalje kakor narod slovenski, je potreba, da začnemo s preustrojitvijo vsega našega šolstva v jezikovnem oziru. A tu moramo biti vsi, kar nas je rodila slovenska mati, brez ozira na kronovine in različna osebna naziranja — na svojem mestu: vsi moramo združiti svoje moči v doseg tega velikega smotra, upoštevajoči lepe besede, ki jih je govoril prof. Süss 28. suš. 1893 ob grobu Fischhofa: „Naj mlajši zarod nikdar ne pozabi, da narod, ki nima plemenitih skupnih smotrov, je revnejši nego srce, ki ne pozna ljubezni, revnejši nego vrt, ki ga nikdar ne obseva solnce. Kajti le to so sijajni častni in slavni dnevi v vrveči zgodovini kakega ljudstva, ko se milijoni združujejo v doseg kakšne velike in plemenite naloge, — in to so dnevi ponižanja, kadar je narod razdvojen in njegovi deli (stranke) gredo vsak za svojim posebnim dobičkom: to je pot v novo sužnost!“

Proč torej s strankarstvom (klikarstvom) in skupno na delo za naše (slovensko) življenje!

To je enkrat moška in — slovenska beseda! Priporočamo to brošurico — na katero se še povrnemo — vsem onim, ki jim je dobrobit našega naroda na srcu. Knjižnica je izšla v „Učiteljski tiskarni“ in stane 30 stot.

Goriški deželni zbor.

Deželni zbor goriški deluje! Tako kriče bahato v svet glasila Pajer-Gregorčičeve večine.

Da, deluje — ali ne vprašujete nas: kako?! Deluje, da je slovenskemu delu dežele gorje! Deluje pridno za — Furlanijo. Slovenskemu delu dežele daja z eno, italijanskemu pa z dve marokama, kakor je dr. Gregorin na shodu v Dutovljah — ob gromovitem pritrjevanju zborovalcev

Igralec.

KOMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.
Klavirski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

Kakor hitro je prišel general k nam, ga je takoj začela zastopati pri meni. Bila je celo gostobesedna; pravila je, da se je generalu izneverila radi mene, da je bila malone njegova nevesta, da mu je dala besedo; da je radi nje zapustil družino, da sem bil jaz konečno pri njem v službi in da bi tega ne smel pozabiti, kako da se ne sramujem... Jaz pa sem molčal, dočim je ona tako besedičila. Slednjic pa sem prasinil v smeh, in s tem

izbornu ilustriral z anekdoto: Harlekin in Fakanapa sta delila denar, ki sta ga skupno ukradla. Harlekin in Fakanapa sta dve italijanski smešni figuri: prvi navihanec, drugi pa dobroščeren tepec.

Prefriganeji Harlekin je vodil delitev tako-le: „Eno meni, eno tebi in eno meni!“ Je prav? je vprašal. Prav! je odgovoril bedasti Fakanapa. In potem se je večkrat ponovilo: Eno meni, eno tebi in eno meni! — in bedasti Fakanapa je vedno pritrjeval, da je prav, ne da bi se zavedel, da oni drugi dobiva po 2-krat, a on sam po 1-krat.

Sele čez dolgo se je tepcu začelo dozevati, da je to nekam čudna delitev in je menil: „Slišiš, zdi se mi, da čujem preveč „meni“ in premalo „tebi“!“

Tako se delijo podpore in porablajo deželna sredstva tudi v goriškem deželnem zboru. Ital. Harlekin Pajer vodi delitev ob pokorni azistenci Slovencev: eno meni, eno tebi, in eno meni! Italijani dobivajo dvakrat, Slovenci enkrat — a razlika je, da ga ni sedaj nabenega slovenskega Fakanapa, ki bi se mu ta delitev krivična zdela!

Ko pa pride — in mora priti do tega — do povišanje itak že previsokih deželnih doklad in saniranje obupnega finančnega položaja dežele, v katerega jo je — tudi po nje lastnem priznanju — spravila Pajer-Gregorčičeva zveza: o potem bosta Italijan in Slovenec enaka na razdeljevanju deželnih bremen, da niti ne govorimo o občinskih dokladah, ki so v slovenskem delu dežele že danes povprečno više nego v italijanskem delu. In to ni morda le slučaj, ampak naravna posledica dejstva, da deželni zbor in odbor dosledno gospodarski zanemarljivo slovenski del, vsled česar je njega prebivalstvo gospodarski šibkeje, zato tudi davčna moč manjša. A čim manje davkov dospeva direktno od prebivalstva, tem več doklade (percentovalno) so potrebne.

Čim bo zasedanje deželnega zbora dovršeno, priobčimo natančne in povsem zanesljive podatke in številke, iz katerih bo razvidno, kako je deželni zbor tudi v tem zasedanju delil podpore in porabljal deželna sredstva po receptu: Harlekin in Fakanapa!

Le par besed o načinu, kako se vrše seje tega deželnega zbora. Diskusije o dnevnem redu ni nikake. Celu največjih poročil ne čitajo, ampak le skletne predloge, katerim sledi Pajerjev „E“ acetato“. Ostaja tako, kakor so že prej določili in camera caritatis in odsekah in ni ga na slovenski strani nobenega, ki bi vsaj zavoljo lepšega pred javnostjo izpregovoril besedico kritike. V tem oziru je goriški dež. zbor najzadnji v vsej državi.

In s takim „delovanjem“ se še ponašajo Gregorčič in njegovi pristaši! Italijani seveda imajo tisoč razlogov za zadovoljnost. Čemu naj bi kritizirali, ko jim gre vse kakor po loju?!

Vprašuje jugoslovenskega ministra.

Dunajski list „Morgen“ in po njem tudi razni drugi listi so prinesli vest, da namestnik Bienenrath predlagati predsednika tukajšnje pomorske vlade Dellesa ministrom in sicer kakor zastopnika Jugoslovanov. Mi smo že prej čuli o tej govorici, ali nismo je registrirali, ker smo jo smatrali in jo smatramo še danes le za — slab dovtip. G. Delles nam je sicer kakor uradni simpatičen — on spada namreč med tiste Italijane, s katerim se da kolikor-toliko izhajati — ali da se misli na njega kakor zastopnika Jugoslovanov, temu se menda on sam najbolj čudi.

Sprejem Khuen-Hedervarya v ogrski zbornici.

(Zaključek včerajšnjega poročila.)

Budimpešta 24. V svojih daljnih izjavanjih je Khuen-Hedervary izjavil, da pragmatična sankcija iz leta 1723 tvori naj-

je bila stvar končana t. j. sprva je mislila, da sem prismojen, naposled pa je ostala pri misli, da sem zelo dober in pameten človek. Skratka, imel sem srečo končno zaslužiti popolno naklonjenost tega dostojnega dekleta. (Blanche je bila še prav dobro dekle, po svoje seveda; izpočetka je nisem tako cenil.) „Ti si moder in dober človek,“ mi je govorila proti koncu, „in škoda samo, da si tak... neumnež! Ničesar, prav ničesar si ne pridobiš!“

„Un vrai russe, un calmouk!“¹⁾ Posiljala me je tudi po mestu z generalom na izprehod kakor svojega pinča z lakajem. Vodil sem ga v gledališče, v Bal Mabille in v restavracije. Denar v to svrhu nama je dajala Blanche, dasi ga je imel tudi general, ki je zelo rad kazal ljudem svojo listino. Nekeč sem moral napeti vse sile, da sem preprečil, da ni kupil brože za sedemsto frankov, ki ga je oslepila v Palais Royal in ki jo je hotel vsekakor pokloniti Blanche. Čemu ji bi

¹⁾ Pravi Rus! Kalmuk!

bolji ogelni kamen ogrskega držav. prava in da si je prizadeval uveljaviti vse ono, kar je neka prejšnja vlada, kateri je pripadal tudi on, obljubila glede narodnega razvoja brambene sile.

Kar se tiče Hrvatske in Slavonije, bo deloval na to, da se rešijo vseča vprašanja ob popolnem varovanju ogrskih koristi in v smislu obstoječih zakonov, na podlagi pravičnosti.

Glede zahteve po gospodarski samostojnosti priznava ministerski predsednik Khuen-Hedervary, da ima Ogrska pravico do te samostojnosti, a on dvomi, da bi že bili v deželi potrebni predpogoji za to samostojnost. Ker so carinske in trgovske razmere potom pogodbe z Avstrijo urejene do leta 1917, si bo vlada prizadevala, pospeševati razvoj dežele v okvirju te pogodbe.

Izjavil se je proti samostojni ogrski banki, ker dežela še ni zrela. On da ne vidi poti za mirni daljni razvoj zagotovljene tako dolgo, dokler ne bo vspostavljen ravnotežje med narodnimi potrebami in napravami.

Zato bo treba temeljito preurediti notranje naprave. Med temi je na prvem mestu reforma volilne pravice, ki bo imela nalogo, zagotoviti sodelovanje državljanov na podlagi politične enakopravnosti.

V tem oziru ne sprejema, — je rekel govornik — nobene dosedaj znanih predlog. On misli na volilno reformo na podlagi načel splošne volilne pravice brez pluralitete, a tako, da se bo pri tem čuvalo državni značaj tisočletne ogrske zgodovine.

Ministerski predsednik je obljubil dalje hitro in pravično rešitev upravnih vprašanj, ter je izrekel nado, da bo to, kakor tudi tolmačenje društvenega in zborovalnega zakona, dobrodejno vplivalo. Dalje se je izrekel za razširjenje ljudskošolskega pouka in zboljšanje materijelnega položaja učiteljstva. Izrekel se je za reforme uprave in zboljšanje položaja upravnih uradnikov.

Konečno je predložil zbornici proračun za leto 1910, dvamesečni proračunski provizorij, zakonski načrt o kontingentu novincev za leto 1910, trgovsko pogodbo z Romunijo ter par drugih zakonov podrejenega pomena.

Po Khuenovem govoru je prišlo do ostrege spopada med podpredsednikom in Justhovimi pristaši.

Ko je podpredsednik Navay predlagal, naj se skliče za jutri sejo, v kateri naj bi se nadaljevala danes začeta debata, je bilo s klopi levice čuti klice, naj se da na dnevni red jutrajšnje seje kakor edina točka dnevnega reda, predlog: Khuen a vržimo ven!

Predlog podpredsednika Navaya je bil vsprejet.

Khuen-Hedervary in hrv.-srbska koalicija.

Iz Budimpešte javljajo, da se med Khuen-Hedervaryem in členu hrvatsko-srbske koalicije vrše pogajanja za vspostavo ustavnih razmer na Hrvatskem.

Poznamo predobro člene hrvatsko-srbske koalicije, da ne bi bili uverjeni, da ne store ničesar, kar bi se ne dalo združiti z interesi in častjo hrvatskega naroda. Zato je le odobrati, da niso kar odklonili pogajanj. Narod in dežela sta pač že dovolj trpela vsled tega, da je bilo toliko časa ustavno življenje suspendirano in da so brezvestni mogotci po svoji volji in brez vsake ustavne odgovornosti razmetavali narodno imetje izključno le v koruptivne svrhe za vzdrževanje tega zločinskega režima. Naravna je torej želja vsacega resničnega sinu domovine, da bi bila ta nesrečna dežela že enkrat rešena tlačeče jo more absolutizma. Ali, kakor rečeno: s tem, da sem stopil v pogajanja, se nisem še v ničesar vezal.

Med Khuenom in koalicijo posreduje biviš minister in vodja bivše „narodne stranke“ Tomašič in biviš sekcijski načelnik Šumanović.

bila broža za sedemsto frankov? General pravzaprav niti več nego tisoč frankov imel ni. Nikdar nisem mogel izvedeti, kje jih je dobil. Domnevam, da od M. Astleja in to tem bolj, ker je ta zanje plačal tudi hotelski račun. Zdi se mi, da ni general niti slutil mojih odnošajev do Blanche. Dasi je slišal megleno, da sem priigrall lepega denarja, je gotovo menil, da sem pri Blanche za nekakega tajnika ali pa celo za slugo; kajti govoril je z menoj mogočno kakor prej, kakor predstojnik, in me hotel včasih celo kregati. Nekeč je spravlil mene in Blanche pri jutranji kavi v silen smeh. Dasi ni bil zamerljiv človek, mi je nekaj zameril; zakaj, tega dosihmal ne vem. Saj še sam ni vedel in pojmlil, zakaj. Skratka, dovolil si je kar govor à bâtons rompus, kričal je, da sem paglavca, da mi že pokaže... da mi da že razumeti itd. Blanche se je grozno smejala. Slednjic so ga nekako potolažili in ga odvedli na izprehod. Često sem opazal, da je otožen, da mu je nekoga in nečesa žal, da mu nekdo primanjkuje

Dnevne vesti.

„Adelsberg“. Nedavno smo poročali, da bo v kratkem spuščena v morje nov Lloydov parnik z imenom „Adelsberg“. Mi smo že svoj čas pozivali občinski zastop postojnski, naj ukrene potrebno v protest, da se parniku, ki naj nosi ime tako odlične slovenske občine, ne daja izvirno slovensko ime, ampak nemško skovanko, ker to kaže naravnost demonstrativno preziranje slovenskega imena in rodu od strani družbe, ki živi od bogatih subvencij, ki jih morajo skladati tudi slovanski državljani. Čujemo, da je občinski zastop ukrenil potreben korak, ali brezuspešno, ker se mu je dalo razumeti: lasciate ogni speranza!

S tem kažeta uprava Lloyda in vlada, da tudi te družbe ne smatrati kakor avstrijsko gospodarsko podjetje, ki reflektuje na zaupanje in naklonjenost vseh državljanov brez razlike narodnosti, ampak kakor instrument, ki naj v smislu vsega vladnega sistema pomaga večati pred svetom videz, da je Avstrija nemška država. Proti temu protestujemo tudi na tem mestu najodločneje in zahtevamo od poslancev, naj tudi o tem spregovorijo resno besedo, ko bo državna uprava tudi od avstrijskih državljanov zopet zahtevala milijonov Lloydu na korist. Ravno v upravi Lloyda, izlasti na parku njenega ladjevja, bi se morala zrcaliti prava slika narodnostne sestave te države, ako se že zahteva, da moramo vsi žrtvovati za povzdigo te družbe.

Občinski zastop postojnski pa naj ne odneha od svoje zahteve in naj zopet na primeren način remonstruje proti takemu zapostavljanju in potajevanju slovenskega imena!

Slovenski železniški uradniki pozor! Dejstvo, da se ima avstrijsko društvo železniških uradnikov postaviti na nemško-nacionalno podlago, je zagotovljeno. Samo ob sebi je umevno, da pod temi pogoji ne bode hotel noben slovenski uradnik dalje ostati v tej organizaciji. Gotovo je pa tudi, da bo društvo, ki mu bodo načelovali nedvomno najhujši nacionalci, skušalo uveljaviti neko ekspanziranost politiko na škodo Slovanov. Neobhodno je torej potrebno, da se tudi jugoslovenski železniški uradniki strnejo v tesne vrste, da jim bo možno uspešno braniti ne samo svoje stanovske, ampak tudi narodne koristi. Kako se naj to zgodi, o tem se bomo posvetovali v nedeljo 30. januarja t. l. ob 4. uri popoldne na Zidanem-mostu pri Juvančiču. Tega posvetovanja se udeleži tudi društvo jugoslovenskih železniških uradnikov in častna dolžnost vsakega našega tovariša je, da, ako le možno, gotovo pride. Pokažite, dragi rojaki-tovariši, da prav nič ne zaostajamo za Nemci kadar nam je braniti naše narodnostne dolžnosti in koristi. Kličte Vas stanovska dolžnost, zatorej vsi na krov!

Gibanje v tiskarski obrti. Organizacija tiskarskih pomočnikov na Primorskem je pred kratkim začela delati na to, da se kljub zboljškom katere jim nudi tarif s 1. januarjem t. l. povišajo njihove mezde splošno in ne-le deloma. Pogajanja, katera je imela organizacija z lastniki tiskaren, dovedla so preteklo soboto do malone splošnega zboljšanja mezd, katero bode v veljavi do 31. dec. 1914. t. j. štiri leta. Ta zopetni povišek mezd opravičuje še v večji meri splošno podraženje tiskarskih izdelkov.

„Česka Beseda“ v Trstu. V veliko zadoščanje nam je, ko opažamo, kako postajajo stiki med tukajšnjo češko družbo in našim socialnim življenjem vedne tesnej in iskrenjeji. Čehov je videti na raznih naših prireditvah, a na akademskem plesu minole sobote so igrali naravnost odlično vlogo. Tudi naša „Slov. čitalnica“ ima v čeških bratih zveste prijatelje. V znak bratstva vabijo najprisrčneje Slovence, Hrvate in Srbe na letošnjo svojo predputno zabavo, ki jo priredijo pod našo slovensko narodno streho, v „Narodnem domu“ v soboto dne 29. t. m. Vstopnice prodaja sluga „Slov. čitalnice“.

negledé na prisotnost Blanche. Take trenutke se je spuščal sam z menoj v razgovor, toda jasno se ni mogel izražati; govoril je nekaj o službi, pokojni ženi, gospodarstvu in posestvu. Povedal je kako besedo, se je obradoval ter ponovil stokrat na dan, dasi ni izražala niti njegovega čuvstva niti misli. Poskušal sem govoriti z njim o otrokih, toda izogibal se je tega in hitro prehal na drug predmet. „Da, da! Otroka, otroka, res, otroka!“ Samo nekeč se je omehčal, ko sva šla k predstavi. „To sta nesrečna otroka!“ je dejal nenadoma. „Da, gospod, da, to sta nesrečna otroka!“ Ko sem nekeč omenil Pavlino, se je silno razljutil: „To je ne-hvaležnica! Hudobnica je in nehvaležnica! Onečastila je rodbino! Ako bi tu bili zakoni, bi ji že dal lekcijo! Da, gotovo! O des Griouxu pa niti slišati ni mogel. „Pogubil me je, okradel in uničil! Bil je moja mora tekom celih dveh let! Čelo mesece sem ga videl vsako noč v snu! To, to je... O, ne govoriti mi o njem nikoli.“ (Pride še.)

Dne 1. febr. ob 10. zvečer VELIKI TRGOVSKI PLES v gledal. dvorani Narodnega doma.

Glede reklamacij se je obrniti do g. Jaroslava Vanika, ulica Nuova 29.

Mam'zelle Nitouch (Santarellina). — Vstopnice, sedeži in lože, ki so še na razpolago, se dobe v prodajnici pri vratarici Narodnega doma, vstopnice za organizirane delavce pa pri N. D. O. — Cene so navadne.

Čisti dobiček plesa Šentjakobske mladine bo kamen fundamentu zgradbi šolskega poslopja, ki ga bo gradila družba sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu. Sedanje poslopje se vidi na zunanju kakor kakšne razvaline nekdanje slave. Vse okrog poslopja se podira, podkopava; na okrog postavljajo veličastna poslopja, kakor je n. pr. italijanska šola; a mi slovanski Šentjakobčani moramo pa še-le apelirati na rodoljubna srca, da prinesejo svoj obol k plesu naše mladine, da bi bil dobiček čim večji. Šentjakobska mladina je del velike združene mladine v Trstu in zato pričakujemo tem večim zaupanjem obilne udeležbe od strani naših Tržčanov. Pustna sobota, dne 5. februarja t. l. bo praznik v „Nar. domu“ na čast Šentjakobski mladini v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Ta epilog k velikemu Ciril-Metodovemu plesu naj vzdrami še enkrat naše zlato ljudstvo, da odpre srce in roko za veliki namen. Večer 5. februarja bodi zopet veliki sestanek tržaških Slovencev!

Srebrno poroko je praznoval minole nedelje v krogu svoje rodbine na Proseku dolinski nadučitelj g. Vekoslav Bunc s soprogom Marijo, iz spoštovane rodbine Lukša na Proseku. Čestitkam mnogostevnih prijateljev se pridružujemo tudi mi!

Izgubila je neka dama, ko se je minole sobote vozila na akademski ples, dragoceno zlato zapestnico z velikim briljantom in štirimi dijamanti okolo. Se posebno dragocena pa je kakor podarjen spomin na nje poroko. Kdor bi to zapestnico prinesel v naše uredništvo, dobi bogato nagrado.

Oviran promet. Vsled izredno neugodnega vremena so včeraj vsi od zunaj došli vlaki imeli velike zamude. Iz istega vzroka je bila pretrgana tudi telefonična in brzojavna zveza z Dunajem.

Promet tovornih vlakov na progah Jesenice—Sv. Lucija—Tolmin in Trbiž—Ljubljana je radi velikega snega do daljne odredbe ustavljen. Osebnih vlakov še vozijo.

Nakupovanje deželnih žrebcev zasebne prireje. C. kr. namestništvo razglasa, da ministerstvo za poljedelstvo vabi vse konjerejce in posestnike konj, da naznanijo svoje žrebce, ki jih imajo na prodaj, najkasneje do konca meseca aprila t. l. pismeno in neposredno c. kr. ministerstvu za poljedelstvo. Natančneje pogoje poizvedo lahko prodajalci pri pristojnih c. kr. okr. glavarstvih, pri c. kr. nam. svetniku v Trstu, pri pristojnem mestnem magistratu in tudi pri c. kr. namestništvu.

Občni zbor „Dij. podp. dr.“ v Trstu, ki je bil zadnjič nesklepčen, se bo vršil ponovno v petek dne 4. februarja t. l. ob 8 in pol uri zvečer v „Slov. čitalnici“ po sledečem vspredu: 1. Nagovor predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Poročilo pregled. računov; 5. Sprememba pravil; 6. Volitev odbora; 7. Razni predlogi in nasveti.

Z ozirom na prevažni namen tega društva upamo, da bo slav. občinstvo upoštevalo ta ponovni poziv in da se odzove v takem številu, kakor ga zahteva naša narodna dolžnost.

Tržaška mala kronika.

Vlom v vili. Lov za tatovi. V vili Cronestovi, nahajajoči se ob novi openski cesti, lastnina gospe Marije Zulin, so pred sinočnjem tatovi upali napraviti bogat plen. Vedeli so, da sedaj nihče ne stanuje v hiši. Toda napravili so račun brez alarmnega aparata, ki veže glavni vhod vile s stanovanjem kolona Frana Šavnika, ki ima nalog stražiti hišo. In zares ob polnoči je alarmni signal stopil v funkcijo: glasno zvonkarjenje aparata je opozorilo kolona, da v vili ni moralo biti vse v redu. Hitel je takoj na policijski komisariat v ulici Luigi Ricci. Višji komisar dr. Mlekuš se je takoj z inspektorjem Gulian, tremi redarji in enim agentom podal na lice mesta, dočim so bili iz stražnice pri Sv. Ivanu istočasno odposlani tja trije redarji z inspektorjem Kodrič. Oblegli so vilo, da ni mogel nihče uiti. In dolgo ni trajalo, pa sta bila že dva tiča, ki sta mirno s plenom prihajala iz vile, v pesti policije. Ista sta 20-letni brezposelni težak Matevž Čebren iz Rihemberka in 21-letni težak Josip Bizjak iz Trsta. V bližini vile je policija našla žakelj, poln raznih oblačil, in mnogo orodja za ulom. Sedaj so redarji vstopili v vilo in jo našli v največjem neredu. Inspektor Gulian pa je na stehi iztaknil še tretjega vlomilca, ki se je skrival za dimnikom. Pozval ga je, naj pride dol skozi lino. Ubogal je in redarji so ga vzeli v svojo shrambo. Isti je Filip Taučer iz Ivangrada pri Komnu in je pred šestimi tedni dezertiral iz sezanske garnizije. Izročili so ga vojaški oblasti, ostala dva pa deželni sodniji.

Požar na ladiji. Predvčerajšnjem ob 8. uri zvečer je v parniku „Danubio“, ki je zasidran pri Josipovem pomolu, izbruhnil ogenj v postranskih prostorih, ki služijo za shrambo strojnega olja in čistilnih orodij.

Prišli so na pomoč piloti s parno brizgalnico, pa tudi mestni ognjegasci. Po 1-urnem naporu je bil požar pogasjen. Stroji so trpeli precejšnjo škodo. Požar je baje nastal po nemarno tja vrženi cigareti. Parnik je lastnina družbe „Dalmatia“.

Regnikoli! Včeraj ob 2. uri zjutraj so redarji zasačili dva tatova, ki sta hotela ulomiti ključavnico vežnih vrat hiše št. 4 v ul. Apollinare št. 4. Aretirana sta dva brata regnikola, imenom Bortolon.

Koledar in vreme. — Danes: Polikarp škof. — Jutri: Janez Zlatoust šk.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 7° Cels. — Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno v padavinami. Močni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. V začetku slabo, potem bolje.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. Bratje Sokoli! Redni občni zbor se vrši v petek 28. januarja ob 8 in pol v društveni telovadnici s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor br. staroste; 2. Poročilo odbora; 3. Poročilo preglednikov; 4. Volitve; 5. Slučajnosti. — Na zdar! Odbor.

Glasbeno društvo „Trst“. Danes pevska vaja za mešani zbor. Pevske vaje se vrše redno vsako sredo in soboto ob 8 uri zvečer. Društveni sedež ul. S. Sebastiano 6, l. (Jadran). Sprejemajo se nove pevske moči.

„Klub dramatičnih diletantov“ na Proseku vprižori v nedeljo 30. t. m. ob 4 in pol popoldne tragedijo „Za pravdo in srce“ v petih dejanjih. Ker je ta igra noviteta ter ima zanimivo vsebino: spor kmetov proti vladajoši gospodi — naj nihče ne zamudi te prilike.

Pustni čas je in vsak se rad malo pozabava. Najlepšo zabavo pa nam nudijo gledališke igre. Prihodnjo nedeljo 30. t. m. bomo imeli priliko poslušati krasno opero v 4 dejanjih Mam'zelle Nitouche (reci Nituš), ki jo v prizori St. Jakobska „Citalnica“ v prepuščeni jej gled. dvorani „Nar. doma“.

Ta opereta ki je stalno na repertoarju vseh svetovnih gledališč in ki je pred par tedni toliko v Ljubljani kolikor v tržaškem laškem gledališču imela velik uspeh, bo gotovo ugajala tudi našemu občinstvu. Lepi prizori, krasni zbori in samospevi, ter zdravi humor, ki preveva igro, elektrizirajo vsacega. Ker so vloge v dobrih rokah, ni dvomiti, da doseže tudi pri nas lep uspeh. Zato v nedeljo 30. t. m. vsi v „Nar. dom“ v Trstu!

Pevsko društvo „Kolo“ priredi dne 29. t. m. v prostorih „Trg. izobr. društva“ ul. S. Francesco 2, svoj družinski večer, na katerem vabi najljubneje vse svoje člene in prijatelje. Program je sestavljen tako, da je zagotovljeno veliko najprijetnejše zabave in predpustnega veselja. „Silvestrov večer“ so vsi udeleženci zapuščali največim zadovoljstvom. Za bodoči družinski večer pa je vse še veliko bolj preskrbljeno. Členi in prijatelji „Kola“: zabeležite si dobro dan 29. t. m.!

„Kolo“ naznanja svojim pevcem, da bo jutri četrtek točno ob 8. uri zvečer pevska vaja in jih uljudno pozivlja, da se je gotovo udeležijo. To pa posebno ozirom na družinski večer, ki ga priredi to društvo dne 29. t. m. in na katerem bodo pevci nastopali ob raznih pevskih točkah.

Tržaško-vojaško-veteransko društvo cesar Franc Jožef I. s podpornim oddelkom nadvojvoda Franc Ferdinand — vabi na društveni ples, ki bo v torek dne 1. februarja t. l. ob 9 uri zvečer v dvorani društva c. kr. državnih uradnikov (ulica S. Francesco št. 5). Čisti dobiček določen dobrodelnemu namenu.

DAROVI.

Za veliki Ciril-Metov ples združene slovsanske mladine, doposlali so:

M. W., Bazovica 5 K. Urbančič, Bazovica 5 K. Obersnel, Bazovica 1 K. M. Grgič, 80

Čudovito nizke cene :-:

dvokolno, štirih strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostino, kakor tudi različnih najosnovnejših pleč. Izvršujejo se tudi vse poprave. — Pri trditvi Batjel, Gorica, Stalna ul. 3-4 Prodaja na obroke. — Ceniki franco

Novi : dohodi

za zimsko sezono. Moške bleke zadnje novosti . . . ol K 14 do 45 Moški Paletot . . . 14 - 50 Jope z ovratnikom iz kožuborine . . . 11 - 44 Deške obleke zadnje novosti . . . 9 - 28 Deški paletot . . . 10 - 26 Oblečice za otroke od 3 do 10 let . . . 6 - 18 Paletot za otroke od 3 do 10 let . . . 9 - 20

Velika izbira inozemskega blaga. Sprejemajo se naročila za obleke po meri. — Specialiteta: hlače, srajce, maje in druge potrebščine.

ALLA CITTA' DI TRIESTE Trst, ulica Glasue Carducci št. 40 (Graj Torrente).

Slovinci in Slovani vseh dežel! Kadar potujete skozi Trst, ali pridite v Trst, ne odpotujte, predno ste obiskali znano trgovino „All' Alpinista“ TRST, Ulica SAN SEBASTIANO štey. 7. In vi, Čehi tu bivajoči, vedite, da lasnik te trgovine je rodom Čeh in govori vaš lepi jezik. — Njegova trgovina ima vse potrebščine za hribolazce in potovalce sploh. Udani D. Arnstein.

Specialiteta: usajati vredmeti kakor na primer: kovčegi, torbice itd. poznate tovarne Frano Zeller na Dunaju. Predmeti pripravni za darila. — Nepremišljivi angleški slašči tvrdke Bough-tof P. Frankenstein & Sons.

Giovanni di Giov. Kanobel Pošiljatve, komistje in zastopstva. Sprejema plačila carine za vsakovrstno blago, prejeme in oddaje na domu, pošiljatve po morju in železnici. Prejem kovčegov kakor tudi prevažanje pohištva v mestu na vse kroje. TRST, ulica Anastasio št. 10, TRST Telefon št. 2387.

Guerrino Marcon Trst - ulica Tivarnela št. 3 Telefon 16-64. ZALOGA VSAKOVRSNEGA Oglja in Premoga.

Zaloga obuvala in lastna delalnica PAVEL VISINTINI Trst, ul. Glasue Carducci 31. Velika izbira meških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno po zmernih cenah.

Giuseppe Grisi Uvoz in izvoz jajc in perutnine — Izključna prodaja perutnine — Trst - ulica Campanile št. 15 vis-à-vis Alberti : VEDNO VELIKI DOHODI : kokoši. Specialiteta: letošnji piščanec za pečenje in praženje. Foulards, gosi (stare tri leta), kakor tudi PURANI.

Po nizki ceni se dobijo hišne in kuhinjske potrebščine, orodja za razna rokodelstva ter železnine. Bogat izbor lončene posode, pri UMBERTO CESCÀ, TRST Via della Caserma štey. 11.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti G. BUCHER (ex drug Drag. Vekjeta) CORSO štey. 36 — TRST Izbirni urinjski predelal. BRAS VEKJETA. Bogati izbor zlatinske, srebrinske, dragocenske in železne ur. Kupuje in zamenjuje stare zlate in srebre z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne, srebrinske in železne ure. — Osebe zmerne.

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-finejši in najzdravejši kavni pridelek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

Alfred Fränkel Trgovinska družba. Trst, Corso štey. 27 Podružnica: ulica Cavana št. 11. Moški čevlji: Št. 30 K 7.— „ 83 s povezami . . . 7-50 „ 92 box Kalf . . . 9-50 „ 102 1/2 „ „ fini . . . 12-50 „ 6079 „ „ „ „ 16.— Ženski čevlji: Št. 253 K 6-50 „ 268 box Kalf . . . 8-50 „ 349 z gumbi . . . 9.— „ 387 chevreau s povez. „ 12-50 „ 362 chevreau z gumbi „ 13.— „ 390 čreveljčki (trpež). „ 5.— „ 405 „ (chevreau) „ 7-50 „ 412 fini čreveljčki (chevreau) . . . 10.— „ 461 odprti čreveljčki „ 3.— „ 467 lakirani odprti čreveljčki . . . 3-80

120 podružnic v Avstro-Ogrski.

Tvornica --- dežnikov PAOLO MINOLA je preskrbljena ob priliki preselitve na Corso štey. 37 tik tvrdke GREINIZ Z raznovrstn. dežniki od najnavadnejše do najfinejše vrste.

RESTAVRACIJA

PASSEGIO SANT' ANDREA št. 36
 Toči izvrstno pivo, vino, vrste. Dobra kuhinja. Velika dvorana in posebna soba za društva. **F. Erjavac** bivši lastnik gostil. **ALLA STELLA.**

stot. I. Delkin, Trst 2 K. Marija Kompara 2 K. Antonija Kompara 2 K. Dr. M. Obersnel, Trst 3 K. Dr. Just Pertot, zdravnik in dež. posl. v Trstu 15 K. Josip Gorenjec, trgovec v Trstu 10 K.

Rodoljubnim darovateljem iskrena hvala. — Nadaljne prispevke naj se izvolijo pošiljati na ugledno „Jadransko Banko“ ali gosp. Vladku Ternovcu, ulica Fontana 4. I.

Nar. del. organizacija.

Odbor konsumne zadruge členov N. D. O. vabi vse tovariše — odbornike na zelo važno sejo, ki se bo vršila drevi ob 8. uri zvečer v prostorih N. D. O. Na to sejo naj ne zamudijo priti odborniki posebno radi tega, ker bo v petek napovedani izredni občni izbor. — Peter Može, t. č. predsednik.

Vesti iz Goriške.

Protestni shod v Sežani se je v ponedeljek vršil ob udeležbi okoli 250 mož. Govoril je g. Gabršček nad 2 uri. Zborovalci so soglasno odobrili odstop gg. dr. Gregorina in Gabrščka. V sled obilnega snega na Gornjem Krasu je bila udeležba fako pičila.

Vodovodno vprašanje. Mestni svet je te dni pretresoval načrt zakona, ki se ima predložiti deželnemu zboru v sklepanje in po katerem bodo primorani vsi hišni posestniki v Gorici napeljati vodo v hiše. — Umevno je, da se ima to zgoditi, čim bo dovršen novi vodovod. Hišne gospodarje, ki bi v določenem roku ne preskrbeli stanovanj z vodo, doleti občutna kazen; razen tega napravi v tem slučaju magistrat vsa dotična dela na stroške hišnih posestnikov. Z napravno novega vodovoda in z uvedanjem vode v stanovanja bo končne tudi rešeno vodovodno vprašanje, ki se vleče že desetletja, in se izpolni poglavitna zahteva goriških meščanov, ki je bila že zdavno opravičena s higijeničnega in praktičnega stališča.

Seveda bodo morali hišni posestniki za to plačevati posebno doklado, ki jo pa gotovo prevale na stanovanjske najemnike in hišni posestniki se morda tudi takrat (kakor že ob vsaki taki priliki) okoristijo ter povisajo ceno stanovanjem ne le za toliko, kolikor bo znašala nova doklada, ampak prav gotovo še za nekaj več!

Nova doklada, ki se uvede v pokritje stroškov vodovoda bo znašala 20 odst. na državni davek.

Ako uvažujemo, da so stanovanja v Gorici že tačas razmeroma sila draga, si lahko predstavljamo do kakih cen pridemo še-le, čim bomo imeli vodo v stanovanjih! Goriškimi meščanom se torej obeta vode sicer v izobilju, pa tudi izredno visokih stanovanjskih cen, ki, kakor vedno tudi takrat najobčutnejše zadenejo ravno revnejše sloje, da-si bodo imeli ti od novih naprav pravzaprav najmanjše koristi.

Vesti iz Istre.

Tujci v Opatiji. Od 1. do 19. januarja je došlo v Opatijo 1116 gostov. Dne 19. t. m. je bilo navzočih 1262 oseb.

Državna podpora. — Ministerstvo za javna dela je dalo občini Labinj za gradnjo ceste iz Labinja v Ravne na razpolago — 7000 K.

Razpisani službi. Razpisani sta dve mesti pomožnih jetniških čuvajev pri okrožnem sodišču v Rovinju.

Razne vesti.

Paderewski pa koncert. Znani in slavni poljski virtuoz je te dni gostoval na Dunaju pri nekem dobrodelnem koncertu. Vkljub vsem ponudbam, naj bi vzel za svoje eno-večerno izvajanje 2000 K kot malo odškodnino, se je vendarle ubranil te ponudbe in igral popolnoma brezplačno.

V prvi vrsti parketa velike koncertne dvorane je sedel prezident državnega sodišča, dr. J. Unger s svojo soprogo. Ko je igral Paderewski neko Chopinovo mazurko, se je nagnil dr. Unger k svoji sosedkinji in je dejal: „Če igra Paderewski Chopinove skladbe, je, kakor bi izhajalo sonce...“

Videti je bilo, kakor da je virtuoz to opazko slišal in da ga je nekoliko iritirala. Napravil je malo pavzo in gledal nekaj trenutkov nervozno in dvorano, kakor da išče hudodelca, ki se je predrznil motiti zamišljenost umetnika.

Po produkciji je vprašal nekoga izmed komiteja, kdo da je sedel med sviranjem v parketu prve vrste. Gospod mu je pojasnil:

„To je bil dr. Unger, eden največjih juristov.“

„A, tako, je dejal Paderewski — tak mož sme vedno govoriti.“

Koliko stane en poljub? To je seveda zelo različno in je navadno odvisno od onega, ki hoče dati, oziroma od one, ki ga dovoli.

Velikokrat (morda največkrat) ne stane poljubček nič; včasih pa se dogaja, da je treba take vrste luksusa nenavadno drago plačati.

O tem se je pred kratkim govorilo v sodnijski dvorani v Lonisvilu, v Združenih državah. Zagovarjati se je imel 18-letni Leo Bedford radi obtožbe, da je ukradel poljub 16-letni gospici Ethel Scoggins.

„Ko sem ga zadnjič srečala zvečer, (je pripovedovala mala tožiteljka sodniku), je kar naenkrat, meni nič tebi nič, razprostri roki in mi pritisnil poljub prav na sredo ust. To je bilo prvič, da me je poljubil mlad mož. In zato sem se nenavadno prestrašila.“

„In traja-li ta strah še naprej?“ je vprašal sodnik.

„Ne, gospod prezident“, je odvrnila mala vsa zarudela.

Sodnik: „Potem poljub pač ni bil tako grenak, in petdolarska kazen bo pač zado-stovala, posebno, če se mora pomisliti, da je bila skušnjava za mladega Redforda res velika.“

Pet dolarjev? No, da, včasih bi se res izplačalo!!

Oglase treba naslovljati na Inser. oddel. Edinosti ulica Giorgio Galatti 18.

„AGLI ANZICHI CAMPI ELISI“ :: TRST

Išče se meblovana soba s hrano v bližini velike vojašnice. **Ponudbe pod Štev. 124 na Inseratni oddelek Edinosti.** 124

Išče se deklo Slovenko za navadna kuhinjska dela, zmožno tudi kuhanje. C. na po dogovoru. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 125

Proda se gostilne (ali da v najem); dekret se lahko prepusti drugemu; razne mlekarne, trgovina z jestvinami, pekarna, prodajalnica likerjev v okolici se proda. Išče se 10.000 K, prva intabulacija na poslopje v mestu. — Avtorizovana agencija. Acquedotto 6 104

Kdor hoče piti izvrsten prosek, naj pride na osmico k Cjaku št. 99 na Kontovelj. 126

Pes na prodaj lep, komaj leto star, vrlo dober čuvaj in poleg tega jako domšč. Naslov pove Inser. odd. Edinosti (1800) 127

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1237

Oseba 33 let stara, večna slovenskega, nemškega in priliko laškega jezika, išče službo kot ratar, raznašalec, sluga pri kakem društvu ali banki, v trgovini kot iztirjevalec, ali sploh katerosibodi službo. Ponuja najlepša pričevanja in ima zmerne zahteve. Več pove Inser. odd. Edinosti pod št. 900. 900

Kupi se godala za kompletan tamburaški zbor 10 do 12 mč. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 123

Slovenska družina želi oddati sobo gospodu. — Via Belvedere 47, vrata 12, VI. nadstr. 121

Rojaki in Slovenci, kateri bivate v Trstu in okolici in kateri cenite izborni kapljico naravnega vina! Sedaj vam je dana prilika, da pridete do te kapljice! Priporoča se Van Ivan Furlani z Vogerskega rojaka iz Prvačine. Prodaja na drobno črno in belo vipavsko naravno vino prve vrste in lastnega pridelka po 72 stotink liter, a za na dom po 64 stot. Pridite v Via del Molino a vapore št. 13. Na svidenje! 119

Išče se deklo za gostino. — Via scuole nuove 22, „Trattoria alla città di New-York“. 106

Gospodična ki govori slovenski, italijanski in nekoliko nemški, želi stopiti v službo kot prodajalka ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „USTANAK“ na „Ina. odd. Edinosti“. 128

Odlikovani fotografski atelje A JEREIČ, Trst, ul. Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 2129

Pošten marljiv ter energičen mladenič dobre slovenske korespondence ter hitre pisave, išče primerenega zaposlenja v Trstu. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti pod „IVAN“ 217

Prva in edina pisarna v vojaški stvari

ulica Caserma 5, II. n., Trst

Daja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novčenja in voj. službe. Izdeluje in odprešlja vsako vrsto prošelj vojašk. značaja — oprostenje od vaj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, dosežanje zakonitih uglednosti glede preženčne službe vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred oblastnjami. — Posreduje v najtežavnih slučajih — Reševanje hitro in točno — **Uradne ure:** Ob delavnikih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popol. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. popolud.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari, koncesionirana od c. kr. namestništva.

Ernest Pegan, Trst
 Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio)

Trgovina s svežim in prekajenim svinjskim mesom.

Vse vrste salam. Najfin. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gnjati.

Razne klobase. — Moderno opremljen buffet.

Vedno sveže **DEHERJEVO PIVO.** — **KRAŠKI TERAN** — Garantirana **PRISTNA VINA** iz vipavske vinarske zadruge. — **ŠAMPANJEC.** — **DESERTNA VINA.** — **LIKERJI ODLIKOVANIH TVRDEK.**

Gostilničarjem se daje primeren popust.

PASTILJE ZA PRSA
 „N.č. več kašlja“

so edino sredstvo proti kašlju, prehlajenju, zagrljenosti in vsem boleznim dihalnih organov. Skatija z navodilom 70 stotink se dobi samo v lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“
 Trst (mestna hiša) Telefon 377

TRST, ul. Cavana 2

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA
 „FRAN LAMPE“
 Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postržna točna is na dom.

Caro & Jellinek
 Družba z omejenim poroštvom
 Internacionalno prevajanje in solitve na vse kraje s posebnimi zaprtimi vozovi.

Caro & Jellinek

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst.

Odlikovana delavnica in zaloga

sedlozja in potnih predmetov

FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion št. 10.

Tovarna cevi in cementnih plošč, teracov, betona in artificijalnega kamna s zalogo cementa

Aristide Gualco - Trst
 ulica San Servolo št. 2 Telefon 21-42.

Fondo Coroneo. Fondo Coroneo.

Traberjev anatomicni in patolog. muzej

Razstava ljudskih bolezni in pokončevanje istih.

Ljudska znanstvena predavanja se vrše ob 10., 11., 12., 4., 6. in 8. uri.
 V petek samo za ženske. Katalogi v sloven. jeziku.
 Vstopnina 40 stotink. Vojaki do narednika 20 stotink.

TVRDEKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke
 Trst, via S. Giovanni 16, I. n.
 (razves. Restavracije Cooperativa ex Unione)
 predaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.
 Najdogovornejše cene.
 POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prv. nadstropju

HOTEL BALKAN 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji **CENE ZMERNE. J. KÖGL.** **HOTEL BALKAN**

Tovarne in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici.
 Gorica, drž. koled., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu
 Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE:
 SOLKAN, TRST, via Caserma 4

ZALOGE:
 REKA, Via Plo 2
 SPLIT, novejši obali

Brz.: ZADRUGA - Trst
 Telef. št. 1631 Interurban
 Žago v Soteski (Bohinj)
 Letna produkcija
 K 1.000.000